

Jak na důchod a co bez něj?

Mám důchodový věk, ale nemám důchod

**VZÁJEMNÉ
SOUŽITÍ**

Obecně prospěšná
společnost

Obsah

JAK ŽÁDAT O DŮCHOD?	4
TYPY DŮCHODŮ	CHYBA! ZÁLOŽKA NENÍ DEFINOVÁNA.6
<i>Starobní důchod</i>	6
<i>Invalidní důchod</i>	7
<i>Sirotčí důchod</i>	8
<i>Vdovský a vdovecký důchod</i>	9
<i>Jaká je délka vyřízení žádosti?</i>	10
NESPLŇUJI PODMÍNKY PRO PŘIZNÁNÍ DŮCHODU	11
SOCIÁLNÍ DÁVKY V DŮCHODU A MÍSTO NĚJ	12
<i>Základní pojmy</i>	12
DÁVKY STÁTNÍ SOCIÁLNÍ PODPORY (DÁLE JEN SSP)	15
<i>Příspěvek na bydlení</i>	16
DÁVKY POMOCI V HMOTNÉ NOUZI	18
<i>Příspěvek na živobytí</i>	18
<i>Životní minimum</i>	19
<i>Doplatek na bydlení</i>	20
KDE SE DÁVKY VYŘIZUJÍ?	21
PŘEDČASNÝ DŮCHOD – VÝHODA NEBO NEVÝHODA???	22
MÁM DŮCHOD A PŘIŠEL MI DLUH NEBO EXEKUCE	24
PŘÍLOHY	27
<i>Důchodový věk (§ 32 zákona o důchodovém pojištění)</i>	27

Informační brožura byla vytvořena pracovníky Sociálně právní poradny Vzájemného soužití o.p.s. a vychází z brožury vytvořené v rámci projektu Jak z toho ven podpořeného v Programu švýcarsko-české spolupráce z roku 2014.

V Ostravě, září 2018

Jak žádat o důchod?

V první řadě je třeba si uvědomit, že mít důchod není povinnost, ale právo Vaší volby!

O důchod si tedy musíte požádat. Žádosti o důchod se vyřizují na okresní (v Praze Pražské, v Brně Městské) správě sociálního zabezpečení (OSSZ/PSSZ/MSSZ)

podle místa trvalého pobytu. Žadatelé s trvalým bydlištěm Ostrava podávají žádosti na OSSZ Ostrava, Zelená 3158/34a v Moravské Ostravě.

Pro získání důchodu musíte vždy splnit 2 zákonné podmínky a to současně!

- Pro starobní důchod – doba pojištění alespoň 29 let a dosáhl věku **65 let**
- Pro invalidní důchod – doba pojištění alespoň 5 let za posledních 10 let (u osoby invalidní po 38 roku života je možná doba pojištění 10 let za posledních 20 let) a uznaná invalidita od lékařské posudkové služby
- Pro vdovský/vdovecký důchod – splněná doba pojištění zemřelého manžela a doložený oddací a úmrtní list manžela
- Pro sirotčí důchod - splněná doba pojištění zemřelého rodiče a doložený rodný a úmrtní list rodiče

Jak zjistit dobu pojištění?

Chceme-li znát dobu důchodového pojištění a přibližnou výši budoucí penze, postačí požádat ČSSZ o zaslání **Informativního osobního listu důchodového pojištění** (IOLDP). Ten obsahuje přehled dob důchodového pojištění. Žádost musí obsahovat rodné číslo, jméno a příjmení a adresu.

Žádost se zasílá písemně na adresu ČSSZ, odbor správy údajové základny, Křížová 25, 225 08 Praha 5.

Jaké doklady potřebujete?

u žádosti o **starobní (invalidní) důchod** zapotřebí:

- občanský průkaz, u cizinců pas;
- doklady o studiu (i nedokončeném);
- muži doklady o výkonu vojenské služby;
- doklady prokazující výchovu dětí nebo péči o ně (rodné listy dětí, popř. rozhodnutí o době a rozsahu péče);

- doklady prokazující péči o osobu závislou;
- potvrzení zaměstnavatele o vyplácených náhradách za ztrátu na výdělku po skončení pracovní neschopnosti za pracovní úraz;
- potvrzení zaměstnavatele o zvláštním příspěvku horníkům, vypláceném před rokem 1996;
- doklady o zaměstnání v cizině;
- chybí-li některé doby pojištění, předkládají se náhradní doklady o výdělečné činnosti;
- evidenční list důchodového pojištění z posledního zaměstnání předkládá zaměstnavatel na vyžádání OSSZ/PSSZ/MSSZ.

Při vyřizování **důchodu vdovského, vdoveckého a sirotčího**, pokud již zemřelý pobíral důchod, se předkládá:

- občanský průkaz, u cizinců pas;
- úmrtní list zesnulého;
- oddací list při žádosti o vdovský/vdovecký důchod;
- rodné listy dětí;
- potvrzení o studiu při žádosti o sirotčí důchod, jestliže dítě dokončilo povinnou školní docházku.

Jestliže občan, po kterém se žádá o pozůstalostní dávku, dosud nepobíral důchod, předkládá pozůstalý veškeré doklady týkající se zesnulého, které se předkládají k žádosti o starobní či invalidní důchod.

Typy důchodů

Starobní důchod

Kdo pomýšlí na odchod do starobního důchodu, musí splnit dvě základní podmínky:

- dosáhnout důchodového věku,
- odpracovat dostatečný počet let.

O důchod může budoucí důchodce požádat nejdříve čtyři měsíce před požadovaným přiznáním důchodu a **sepisuje osobně žádost o důchod na okresní správě sociálního zabezpečení podle místa trvalého pobytu**. Žádost o důchod může na základě plné moci podat i občanův zmocněnec. Jestliže žádost nemůže podat budoucí penzista z důvodu nepříznivého zdravotního stavu, může ji za něj sepsat jeho rodinný příslušník. Ten plnou moc nepředkládá. Dokládá však souhlas budoucího důchodce (člena rodiny) s podáním žádosti o dávku a potvrzení lékaře, že mu zdravotní stav neumožňuje žádost sepsat.

Při starobním důchodu si můžete přivydělávat:

- při řádném starobním důchodu na základě pracovní smlouvy na dobu neurčitou
- při předčasném důchodu, pouze činnosti, jenž nezakládají účast na pojištění tj. činnost na základě dohody o pracovní činnosti, kdy příjem v kalendářním měsíci nedosáhne 2.500 Kč, nebo na dohodu o provedení práce, kdy příjem v kalendářním měsíci nepřesáhne 10.000 Kč.
- Zda naleznete věkovou a důchodovou kalkulačku: <http://www.mpsv.cz/cs/2435>

Invalidní důchod

Když člověk nemůže po úrazu nebo vážné nemoci vykonávat původní zaměstnání či jakékoliv jiné zaměstnání, nezbyvá než požádat o invalidní důchod. Invalidní důchod vám ale přiznají, jen pokud splňujete následující podmínky:

- odpracovaný dostatečný počet let
- věk méně než 65 let a nesplňujete podmínky pro přiznání starobního důchodu

Pokud se stanete invalidním následkem pracovního úrazu nebo nemoci z povolání, podmínku dostatečného počtu odpracovaných let splňovat nemusíte.

Nárok na invalidní důchod **vznikne** při současném splnění podmínky získané doby pojištění, nenároku na starobní důchod protože je osobou mladší 65 let a stal se invalidním pro invaliditu I., II. nebo III. stupně.

Potřebná doba pojištění pro nárok na invalidní důchod činí u pojištěnce ve věku:

- do 20 let **méně než 1 rok**
- 20 až 22 let **1 rok**
- 22 až 24 let **2 roky**
- 24 až 26 let **3 roky**
- 26 až 28 let **4 roky**
- nad 28 let **5 let**

Potřebná doba pojištění pro nárok na invalidní důchod se zjišťuje z období před vznikem invalidity, a jde-li o pojištěnce ve věku nad 28 let, z posledních 10 roků před vznikem invalidity. Od 1. 1. 2010 platí, že **u pojištěnce staršího 38 let** se podmínka potřebné doby pojištění pro nárok na invalidní důchod považuje za splněnou též, byla-li v období posledních 20 let před vznikem invalidity získána doba pojištění alespoň 10 roků. Získání potřebné doby pojištění se nevyžaduje v případě, že invalidita vznikla jako následek pracovního úrazu nebo nemoci z povolání.

Dnem, kdy poživatel invalidního důchodu dosáhl věku 65 let, vzniká tomuto poživateli důchodu nárok na starobní důchod, a to ve výši, v jaké náležel dosavadní invalidní důchod. Nárok na invalidní důchod mu tedy ze zákona tímto dnem zaniká.

Stupně invalidity jsou tři rozmezí procentního poklesu pracovní schopnosti zapříčiněného dlouhodobě nepříznivým zdravotním stavem.

Jestliže pracovní schopnost pojištěnce poklesla:

- a) nejméně o 35 %, avšak nejvíce o 49 %, jedná se o **invaliditu prvního stupně**,
- b) nejméně o 50 %, avšak nejvíce o 69 %, jedná se o **invaliditu druhého stupně**,
- c) nejméně o 70 %, jedná se o **invaliditu třetího stupně**

Do doby pojištění potřebné pro přiznání invalidního důchodu se počítají také náhradní doby pojištění – období, kdy za vás zaměstnavatel sociální pojištění neplatil, přesto se na ně pohlíží jako na odpracované. Náhradní doba se ale započítá, jen pokud trvala aspoň 1 rok. V praxi jde například o:

- péče o dítě do 4 let věku,
- evidence na úřadě práce jako uchazeče o zaměstnání po dobu, po kterou vám náležela podpora v nezaměstnanosti,
- péči o blízké závislé na péči

Invalidita z mládí

Zákon pamatuje i na toho, kdo se stal invalidním před dosažením plnoletosti, a proto nemůže být dostatečně pojištěný. V tom případě jde o tzv. invaliditu z mládí. Nárok na invalidní důchod z mládí vzniká pouze osobám invalidním ve III. stupni, kterým je minimálně 18 let.

Sirotčí důchod

Sirotčí důchod je druh pozůstalostního důchodu, na který má nárok, za podmínek stanovených zákonem, nezaopatřené dítě, a to jak nezletilé, tak i zletilé, mladší 26 let.

Na sirotčí důchod má nárok nezaopatřené dítě, zemřel-li rodič či osvojitel dítěte nebo osoba, která převzala dítě do péče nahrazující péči rodičů na základě rozhodnutí soudu o svěření dítěte do výchovy nebo do společné výchovy manželů, jestliže rodič nebo uvedená osoba byli poživateli starobního nebo invalidního důchodu nebo ke dni smrti splnili podmínku potřebné doby pojištění pro nárok na invalidní důchod nebo podmínky nároku na starobní důchod anebo zemřeli následkem pracovního úrazu. **Podmínka potřebné doby pojištění pro nárok na invalidní důchod se pro tyto účely považuje za splněnou, byla-li získána aspoň polovina potřebné doby pojištění.**

Osiřelé nezaopatřené dítě má nárok na sirotčí důchod po každém z rodičů. Nárok na **sirotčí důchod nevzniká po pěstounovi nebo jeho manželovi.**

Vdovský a vdovecký důchod

Vdova/ec má nárok na vdovský důchod po druhém z manželů, jestliže zemřelý:

- pobíral starobní důchod, nebo
- pobíral invalidní důchod, nebo
- ke dni smrti splnil podmínku potřebné doby pojištění pro nárok na invalidní důchod, nebo
- ke dni smrti splnil podmínky nároku na starobní důchod, nebo
- zemřel následkem pracovního úrazu.

Vdovy a vdovci, kterým partner zemřel **následkem pracovního úrazu**, mají nárok na pozůstalostní důchod automaticky (splnění výše uvedených podmínek se nezkoumá). Automatický nárok ale neznamena automatickou výplatu.

Vdovský/ecký důchod náleží po dobu jednoho roku od smrti druhého z manželů.

Nárok na důchod i po jednom roce od smrti manžela zůstává pokud:

- pečuje o nezaopatřené dítě,
- pečuje o dítě, které je závislé na péči jiné osoby ve stupni II (středně těžká závislost) nebo stupni III (těžká závislost) anebo stupni IV (úplná závislost),
- pečuje o svého rodiče nebo rodiče zemřelého manžela, který s ní žije v domácnosti a je závislý na péči jiné osoby ve stupni II (středně těžká závislost) nebo stupni III (těžká závislost) anebo stupni IV (úplná závislost),
- je invalidní ve třetím stupni, nebo
- dosáhla alespoň věku o 4 roky nižšího, než činí důchodový věk pro muže stejného data narození nebo důchodového věku, je-li důchodový věk nižší.

Nárok na trvalý vdovský (vdovecký) důchod vznikne, i pokud jedné z výše uvedených podmínek vyhovíte do 2 let od doby, kdy jste dočasný vdovský nebo vdovecký důchod přestali čerpat.

Když postupem času získáte nárok na vlastní důchod – starobní či invalidní, budete v plné výši dostávat pouze vyšší z obou penzí. Z druhého důchodu pak sociálka vyplácí polovinu procentní výměry. Procentní výměra je jedna ze dvou složek všech penzí.

Jestliže se znovu vdáte nebo oženíte, nárok na pozůstalostní důchod po předchozím partnerovi zanikne.

Nárok na vdovský důchod zaniká též dnem právní moci rozhodnutí soudu o tom, že vdova úmyslně způsobila smrt manžela jako pachatelka, spolupachatelka nebo účastnice trestného činu.

Jaká je délka vyřízení žádosti?

Ačkoliv má Česká správa sociálního zabezpečení na vydání rozhodnutí o přiznání důchodu zákonných **90 dní**, rozhoduje v mnohem kratší lhůtě, a to za 40 dnů. Tolik činí průměrná doba řízení u všech druhů důchodů. Je to o více než jeden měsíc méně, než ukládá zákon. V případě, že chybí doby pojištění, provádí se došetřování a o tuto dobu se prodlužuje lhůta pro vydání rozhodnutí. Pokud žádost nelze definitivně vyřídit z důvodu nezbytného šetření, poskytuje podle ní ČSSZ žadateli před rozhodnutím zálohu.

Podání námítky nebo žaloby na rozhodnutí o důchodu

Proti rozhodnutí ČSSZ o přiznání či nepřiznání důchodu lze podat písemnou námítku do 30 dnů ode dne oznámení na kteroukoliv OSSZ/MSSZ/PSSZ. Podání námítky je řádný opravný prostředek ve správním řízení. Námitkové řízení je nezbytné absolvovat, i když chcete podat správní žalobu na rozhodnutí ČSSZ.

Nemůžete tedy rovnou podávat žalobu, ale nejdříve když obdržíte rozhodnutí a nesouhlasíte s ním podat námítky a teprve v případě, že na Vaše námítky budou zamítnuty zvážit, zda podávat žalobu. Tato žaloba se podává u Krajských soudů.

Pokud se Vaše námítky (případně žaloba) týkají nesouhlasu se zamítnutím důchodu kvůli nedosažení doby pojištění, je téměř jisté, že budou zamítnuty. Někteří žadatelé doufají v prominutí této podmínky a chtějí psát žádost o zmírnění tvrdosti zákona na ČSSZ, ministroví, prezidentovi atd., tato aktivita je naprosto zbytečná. Dle našich zkušeností nedošlo k prominutí ani 1 dne pojištění, natož delší doby. V těchto případech je třeba zvážit, zda nemám možnost dobu nějak doplnit a podat žádost o důchod co nejdříve znovu, (týká se hlavně invalidních důchodů).

Nesplňuji podmínky pro přiznání důchodu

Může se stát, že nesplníte podmínky pro přiznání důchodu - ty jsou dva - **doba pojištění a věk**. Stává se, že jste byl/a uznán/a za invalidní osobu, nebo jste v důchodovém věku, ale nesplnil jste dobu pojištění – sociálního pojištění.

Důchod Vám nebude vyplácen!!! Pokud nemáte práci a jste v evidenci ÚP a pobíráte dávky, budete je pobírat i nadále. (více viz. Sociální dávky v důchodu a místo něj)

Pojištění hradí zaměstnavatel, za náhradní dobu pojištění je považována péče o dítě do 4 let věku (rodičovská dovolená), péče o osobu závislou na péči jiné osoby.

Pokud je člověk dlouhodoběji veden v evidenci uchazečů o zaměstnání při Úřadu práce, zde se do doby pojištění pokud jste mladší 50 let, počítá pouze 1 rok a pro osoby starší 50 let 3 roky doby pojištění bez ohledu na to že jste v evidenci mnohem delší dobu.

Sociální pojistné si člověk platit nemusí, pokud nemá žádné příjmy, nehradí jej tedy ani stát pokud je někdo vedený na ÚP tak jako je to se zdravotním pojištěním. Na sociálním pojištění Vám tedy dluh nevznikne (pokud budete vyřazen z ÚP). Ale prostě nebudete důchodově pojištěni.

Je to něco jiného než důchodové připojištění, které nabízí různé banky a pojišťovny. Sociální pojištění se platí na ČSSZ prostřednictvím příslušných OSSZ.

V tom případě je vhodné zvážit **dobrovolné důchodové pojištění**.

Pokud Vám chybí pouze krátká doba pojištění např. dny, pár měsíců je možné pojištění doplatit a nárok na důchod tak získat. Je samozřejmě možno vyplácet i delší dobu, je však třeba si spočítat zda se Vám toto vůbec vyplatí, jestli konečný důchod nebude nakonec ve výši dávek a vy navíc zaplatíte vysoké částky na pojištění.

Sazba pojistného z vyměřovacího základu činí u osoby dobrovolně účastné důchodového pojištění 28 %.

Nejnižší měsíční pojistné hrazené v roce 2018 činí 28% z částky odpovídající jedné čtvrtině průměrné mzdy platné v roce 2018, tedy **2 099 Kč**.

Sociální dávky v důchodu a místo něj

O sociální dávky může žádat každý, kdo má pocit, že nemá dostatečné prostředky na živobytí a bydlení. To znamená vypsát si formulář a podat. Pokud je žádost neúplná je Úřad povinen Vás písemně vyzvat k doložení potřebných podkladů. Úřad má právo přiznání dávky zamítnout, pokud nesplňujete zákonné podmínky pro její získání, odůvodnění proč je nesplňujete, jsou povinni uvést v rozhodnutí o nepřiznání dávky. Pokud s nimi nesouhlasíte, můžete se do 15 dní od převzetí rozhodnutí odvolat. Pokud úřednice odmítá převzít žádost, sděluje, že nemáte nárok na dávku atd., máte možnost svou žádost podat na podatelnu Úřadu. Pokud žádost nepodáte, nebude o ní nikdo rozhodovat a nemáte se proti čemu odvolávat.

Jste starobní důchodce a nezbývají Vám peníze na živobytí nebo bydlení.

Pokud máte důchod nižší 3410,--Kč žádejte o dávku hmotné nouze příspěvek na živobytí. Základní podmínkou pro získání dávek hmotné nouze je evidence na Úřadu práce, pokud pobíráte starobní důchod a máte jej nižší 3.410,--Kč vztahuje se na Vás výjimka a měla by Vám být dávka přiznána (pokud jste sami, pokud je vás v domácnosti více Vaše příjmy se sčítají a jste povinni se navzájem vyživovat!).

Pokud máte nájemní smlouvu a v tomto bytě máte také trvalé bydliště a máte důchod i vyšší než 3410,- a přesto Vám nezbývají prostředky na úhradu nájmu a služeb spojených s užíváním bytu (elektřina, plyn) můžete žádat o dávku státní sociální podpory – příspěvek na bydlení.

V případě, že je částka přiznaná z příspěvku na bydlení nízká, bydlíte v podnájmu, na ubytovně můžete žádat dávku Hmotné nouze – doplatek na bydlení.

Do kolonky příjmy budete vypisovat ANO, Váš důchod je Vaším příjmem.

Jste uznán invalidním, dosáhl jste důchodového věku, ale důchod Vám není vyplácen (splnil jste pouze jednu zákonnou podmínku)

Pokud jste dosud pobírali dávky, budete dále pokračovat v jejich pobírání. V případě uznání invalidity III. stupně či naplnění věku pro starobní důchod to pro Vás znamená, že se nebudete již muset hlásit na Úřadě práce.

Pokud jste před tím pracoval a nyní již ne a jste bez prostředků, požádejte si o sociální dávky.

Základní pojmy, na které při žádostech o dávky narazíte a podmínky dle kterých zjistíte, o jaké dávky žádat můžete:

Životní minimum

- je minimální společensky uznaná hranice peněžních příjmů nezbytných k zajištění výživy a ostatních základních osobních potřeb

pro jednotlivce	3 410
pro první osobu v domácnosti	3 140
pro druhou a další osobu v domácnosti, která není nezaopatřeným dítětem	2 830
pro nezaopatřené dítě ve věku	
do 6 let	1 740
6 až 15 let	2 140
15 až 26 let (nezaopatřené)	2 450

Příklady životního minima různých typů domácností v Kč za měsíc

jednotlivec	3410
2 dospělí	$3140 + 2830 = \mathbf{5970}$
1 dospělý, 1 dítě ve věku 5 let	$3140 + 1740 = \mathbf{4880}$
2 dospělí, 1 dítě ve věku 5 let	$3140 + 2830 + 1740 = \mathbf{7710}$
2 dospělí, 2 děti ve věku 8 a 16 let	$3140 + 2830 + 2140 + 2450 = \mathbf{10\ 560}$
2 dospělí, 3 děti ve věku 5, 8 a 16 let	$3140 + 2830 + 1740 + 2140 + 2450 = \mathbf{12\ 300}$

Existenční minimum

- je minimální hranicí peněžních příjmů, která se považuje za nezbytnou k zajištění výživy a ostatních základních osobních potřeb na úrovni umožňující přežití. Existenční minimum nelze použít u nezaopatřeného dítěte, u poživatele starobního důchodu, u osoby invalidní ve třetím stupni a u osoby starší 68 let.

Hlavní využití životního a existenčního minima je v zákoně č. 111/2006 Sb., o pomoci v hmotné nouzi, v zákoně č. 117/1995 Sb., o státní sociální podpoře, ve znění pozdějších předpisů, při zjišťování nároku na dávky.

Životní minimum je částka, která stanovuje minimální výši příjmu pro „přežití“ (pořízení jídla, oblečení, hygieny....) proto je výše životního minima využívána také ve výpočtu exekučních srážek nebo pro stanovení výživného. Zde je však pouze orientačním bodem, pro stanovení výše srážek a výživného, od kterého se teprve dále částky a výpočty odvíjejí.

Společně posuzované osoby

Společně posuzované osoby jsou osoby, které spolu bydlí a hospodaří, jsou to rodiče či partneři nebo rodiče či partneři s dětmi:

- rodiče a nezletilé nezaopatřené děti,
- manželé nebo registrovaní partneři, druh a družka
- rodiče a děti nezletilé zaopatřené nebo zletilé, pokud tyto děti s rodiči užívají byt a nejsou posuzovány s jinými osobami,
- jiné osoby společně užívající byt, pokud písemně neprohlásí, že spolu trvale nežijí a společně neuhrazují náklady na své potřeby.

Společně posuzovanými osobami jsou i osoby, které se přechodně, z důvodů soustavné přípravy na budoucí povolání, zdravotních nebo pracovních (včetně dobrovolnické služby), zdržují mimo byt.

Započitatelné příjmy

- všechny čisté peněžní příjmy jednotlivce nebo společně posuzovaných osob (z pracovní činnosti, z podnikání, z kapitálového majetku, z pronájmu, důchody, dávky nemocenského pojištění, dávky státní sociální podpory a ostatní sociální dávky, podpory v nezaměstnanosti a při rekvalifikaci, výživné atd.) s výjimkou:

- příspěvku na bydlení, doplatku na bydlení a jednorázových sociálních dávek,

- příjmů z prodeje nemovitostí a odstupného za uvolnění bytu použitých k úhradě nákladů na uspokojení bytové potřeby,
- náhrady škody a finančních prostředků na odstranění následků živelní pohromy,
- peněžní pomoci obětem trestné činnosti,
- sociální výpomoci poskytované zaměstnavatelem,
- podpory z prostředků nadací a občanských sdružení,
- stipendií,
- odměn za darování krve,
- daňového bonusu,
- příspěvku na péči (v okruhu společně posuzovaných osob),
- části příspěvku na úhradu potřeb dítěte, který náleží ze zdravotních důvodů,
- příspěvku na mobilitu a příspěvku na zvláštní pomůcku,
- zvláštního příspěvku k důchodu pro účastníky národního boje za vznik a osvobození Československa,
- příjmů plynoucího na základě rozhodnutí Evropského soudu pro lidská práva z titulu spravedlivého zadostiučinění nebo z titulu smírného urovnání záležitostí.

DÁVKY STÁTNÍ SOCIÁLNÍ PODPORY (DÁLE JEN SSP)

Pokud má jednotlivec nebo rodina nedostatečné příjmy, je potřeba nejprve požádat o příslušné dávky Státní sociální podpory. Pokud na ně nevznikne nárok, je možné žádat o dávky pomoci v hmotné nouzi.

Systém státní sociální podpory je upraven zákonem č. 117/1995 Sb., o státní sociální podpoře, ve znění pozdějších předpisů.

Podle tohoto zákona se poskytují následující dávky:

- přídavek na dítě – pro nezaopatřené dítě
- rodičovský příspěvek – vyřizuje se po narození dítěte,
- **příspěvek na bydlení** – za určitých podmínek může sloužit k pokrytí nákladů na bydlení
- porodné
- pohřebné - na pohřebné má nárok osoba, jež vypravila pohřeb nezaopatřenému dítěti, nebo osobě, která byla rodičem nezaopatřeného dítěte, a to za podmínky, že zemřelá osoba měla ke dni úmrtí trvalý pobyt na území ČR. Výše pohřebného je stanovena pevnou částkou 5 000 Kč.

Níže je vysvětlena pouze dávka příspěvek na bydlení, ostatní dávky se nevztahují k tématu a jsou obsahem tematicky jiných brožur.

Příspěvek na bydlení

Touto dávkou stát přispívá na náklady na bydlení rodinám a jednotlivcům s nízkými příjmy. Nárok na příspěvek na bydlení má vlastník nebo nájemce bytu přihlášený v bytě k trvalému pobytu, jestliže 30 % (v Praze 35 %) příjmů rodiny nestačí k pokrytí nákladů na bydlení a zároveň těchto 30 % (v Praze 35 %) příjmů rodiny je nižší než příslušné normativní náklady stanovené zákonem.

Důležité je mít platnou nájemní smlouvu a trvalý pobyt na této adrese.

Kdo může žádat?

Občan ČR, cizinec s bydlištěm v ČR, žadatelem je osoba, na kterou je nájemní smlouva napsána, na dávku může dosáhnout i pracující osoba s nízkým příjmem či důchodce

Jak dlouho je možné příspěvek pobírat?

Příspěvek na bydlení se přiznává pouze na 84 měsíců (7 let) na každých 10 let. Tzn. po uplynutí 84 měsíců pobírání příspěvku na bydlení, bude výplata zastavena. Žádat znovu je pak možné po uplynutí 36 měsíců.

Doba pobírání příspěvku na bydlení v délce 84 kalendářních měsíců neplatí, jde-li o byt, který užívá osoba, které byl poskytnut příspěvek na úpravu tohoto bytu (osobám se zdravotním postižením), pokud je užíván osobou, jejíž zdravotní stav zvláštní úpravu vyžaduje nebo kde rodinu tvoří výlučně osoby starší 70 let.

Kolik dostanu?

Příspěvek nemusí krýt celý nájem, je vyplácen pouze do výše zákonem stanoveného limitu, do výpočtu na příspěvek vstupuje spousta proměnných např. výše nájmu a služeb, příjem za předchozí čtvrtletí, kolik bylo v rozhodném období na nájem uhrazeno atd.

Co doložit k žádosti

- příjmy za poslední čtvrtletí
- doklady o zaplacení nájmu, služeb a energií
- platnou nájemní smlouvu
- prohlášení o majetkových poměrech

výplata dávek probíhá v měsíci následujícím po měsíci, za který náleží (dávku za prosinec dostanu v lednu)

Za jak dlouho úřad rozhodne a co když mi dávku zamítnou a mě se to nelíbí?

Řízení by nemělo přesáhnout 30 dní (ve složitých případech 60 dní).

Proti oznámení – podat námitky do 30 dnů na Úřad práce, musí rozhodnout do 30 dní.

Proti rozhodnutí – podat odvolání do 15 dnů k Ministerstvu práce a sociálních věcí prostřednictvím Úřadu práce.

Co dělat, když mi nechtějí přijmout žádost?

Úřad má povinnost přijmout i neúplnou žádost (pak vás vyzvou k doplnění), žádost můžete podat také na podatelně Úřadu práce.

Co dělat, když se přestěhuju?

V případě, že jste se přestěhovali a v minulém bytě dostávali příspěvek na bydlení, budete jej dostávat i nadále, ale protože dokládáte příjmy za předchozí čtvrtletí, vyplácí se dle doložených zaplacených nájmů a bude ke změně výše nájmů přihlédnuto až v dalším čtvrtletí. Tzn., Budete bydlet v novém bytě a hradit už tam, ale v prvních 3 měsících dostanete příspěvek podle toho, jak jste to měli na starém bytě.

Nebo když konečně získám byt?

Pokud jste příspěvek na bydlení před tím nepobírali (neměli nájemní smlouvu, bydleli na ubytovně, u známých nebo rodiny), nebudete na něj mít nárok po dobu čtvrtletí, ve kterém se stěhujete do bytu, protože nemůžete doložit zaplacené nájem.

Pokud se Vám toto přihodí, můžete si podat žádost o mimořádnou okamžitou pomoc (proplatí se první měsíc) a zároveň žádat i o doplatek na bydlení, ten bude **příznán od prvního měsíce bydlení, ale vyplacen až v druhém!** Jedná se ale o dávky hmotné nouze a může se Vám vzhledem k příjmům (nízká mzda, důchod) stát, že nesplníte podmínky pro jejich získání.

Můžu žádat dávky na bydlení zpětně?

O příspěvek na bydlení můžete zažádat až **3 měsíce zpětně**.

DÁVKY POMOCI V HMOTNÉ NOUZI

Jste-li bez příjmů, nebo jsou-li vaše příjmy nedostačující, máte možnost si požádat o dávky pomoci v hmotné nouzi.

Mezi dávky pomoci v hmotné nouzi patří:

- příspěvek na živobytí
- doplatek na bydlení
- mimořádná okamžitá pomoc

Příspěvek na živobytí

Ten kdo je v hmotné nouzi – nemá dostatečný příjem a je v evidenci Úřadu práce nebo není na Úřadu práce a je starší 68 let, starobní důchodce, invalida ve třetím stupni, pobírá rodičovský příspěvek, nemocenskou z důvodu těhotenství a mateřství, pobírá příspěvek na péči nebo pečuje o toho kdo má příspěvek na péči, nezaopatřené dítě.

Nárok nemá ten, kdo:

- Neprojevuje snahu zvýšit si příjem (např. využitím majetku, výživného)
- Odmítl vykonávat krátkodobé zaměstnání nebo rekvalifikaci
- Neposílá děti řádně do školy
- Je ve vazbě nebo výkonu trestu

Při výpočtu dávky se přihlíží k příjmu, majetku a tomu, jestli se snažíte zvýšit si příjem sami – a to se týká toho, kdo žádá, ale i těch, kteří jsou s vámi společně posuzováni (společně posuzované osoby)

Kolik dostanu? - Částka živobytí

- pro každého se stanovuje zvlášť, a pokud je vás v domácnosti více, částky se sčítají
- jakýkoli příjem je započítáván, dle jeho výše se dávka sníží (např. částečný invalidní důchod, rodičovský příspěvek)
- dávka vychází z životního a existenčního minima

Životní minimum

Jednotlivec	3.410,- Kč
Druhá a další osoba v domácnosti	2.830,- Kč
Dítě do 6 let	1.740,- Kč
Dítě od 6 do 15 let	2.140,- Kč
Dítě nad 15 let	2.450,- Kč

Existenční minimum = 2.200,- Kč

Zvýšení částky živobytí je možné z důvodu dietního stravování, nutnost diety Vám musí potvrdit ošetřující lékař na příslušný formulář.

Kromě dietního stravování z důvodu nemoci můžete žádat o zvýšení částky živobytí z důvodu těhotenství a kojení dítěte do 1 roku věku dítěte. Opět musí potvrdit lékař.

Kdo dostane pouze existenční minimum?

Osoba, která:

- dluží na výživném pro nezletilé dítě více než trojnásobek stanovené měsíční splátky
- je vedena v evidenci uchazečů o zaměstnání a v posledních 6 kalendářních měsících před podáním žádosti o dávku pomoci v hmotné nouzi jí byl skončen základní pracovněprávní vztah z důvodu porušení povinnosti vyplývající z právních předpisů vztahujících se k jí vykonávané práci zvláště hrubým způsobem nebo s ní byl skončen jiný pracovní vztah z obdobného důvodu, činí částku existenčního minima, případně zvýšenou z důvodu dietního stravování tj. byl vyhozen
- je ve zdravotnickém zařízení po celý kalendářní měsíc

Jak se bránit, když dávku nedostanu?

- Proti oznámení o dávce je možné podat námitku.
- Proti jakémukoli rozhodnutí o dávkách je možné podat odvolání

Na odvolání máte jen 15 dnů, pozor na lhůty.

Doplatek na bydlení

Základní podmínka - být v hmotné nouzi a:

- mít přiznaný příspěvek na bydlení pokud máte nájemní smlouvu
- nebo mít podnájemní smlouvu (nemusíte tam mít trvalé bydliště)
- smlouvu o ubytování (ubytovna)

Dávka je poskytována nájemci nebo vlastníku bytu, který má nárok na příspěvek na živobytí

Kolik dostanu?

Výše doplatku na bydlení je stanovena tak, aby po zaplacení odůvodněných nákladů na bydlení (tj. nájmu, služeb s bydlením spojených a nákladů za dodávky energií) zůstala osobě či rodině částka živobytí.

Může se tedy stát, že dávka nepokryje celý nájem.

Výplata doplatku na bydlení je časově omezena na 84 měsíce v období posledních 10 kalendářních let. Toto omezení neplatí pro domácnosti sestávající výlučně z osob starších 70 let a pro osoby se zdravotním postižením, které bydlí v pro ně postavených nebo upravených bytech.

Co dělat, když se mi rozhodnutí nelíbí?

- Proti oznámení – podat námitky do 15 dnů na Úřad práce, musí rozhodnout do 30 dnů
- Proti rozhodnutí – podat odvolání do 15 dnů k Ministerstvu práce a sociálních věcí prostřednictvím Úřadu práce

Mimořádná okamžitá pomoc – jednorázová dávka

- dávka, která řeší akutní – okamžitý stav nouze

Kdy lze poskytnout?

- hrozí Vám vážná újma na zdraví – např. nemáte dostatečné prostředky na nákup potravin
- nemáte peníze na:
 - o úhradu nezbytného jednorázového výdaje – např. zaplacení jízdenek, noclehu, poplatku pro vyřízení občanského průkazu nebo rodného listu, nájemné na 1 měsíc
 - o pořízení nezbytných základních předmětů – např. pračky, ledničky
 - o zaplacení nákladů, které souvisí se školou nebo zájmy dítěte – např. kroužky, školní pomůcky
- pokud jste propuštěni z vězení, z dětského domova, oběť trestného činu a podobně

- v případě že Vás postihla mimořádná událost – např.povodeň, vichřice, požár a podobně

Kde o dávku žádat?

- na Úřadu práce, musíte podat žádost – vyplněný formulář a doložit potřebné doklady

Za jak dlouho rozhodnou, jestli dávku dostanu?

- o mimořádné okamžité pomoci musí úřad rozhodnout co nejdřív

Jaké příjmy se zjišťují?

- za jeden měsíc zpětně

Co můžu udělat, když dávku nedostanu?

- proti rozhodnutí můžete podat odvolání do 15 dnů od doručení.

Musím tuto dávku dostat?

- **NE**, tato dávka je nenároková – tj. není na ni nárok.

Kolik můžu dostat?

- dávka může být přiznána ve výši nákladu, je však stanoven roční limit.

Kde se dávky vyřizují?

Dávky Státní sociální podpory i dávky Hmotné nouze se vyřizují na úřadu práce, kontaktních pracovištích dle místa trvalého pobytu.

Pro dávky Státní sociální podpory v Ostravě:

30. dubna 3130/2c, Moravská Ostrava

 950 143 656

Hudební 496/2, Mariánské Hory

 950 143 295

Opavská 1118/33, Ostrava – Poruba

 950 143 150

Pro dávky Hmotné nouze v Ostravě

30.dubna 3130/2d, Moravská Ostrava

 950 143 740

Hudební 496/2, Mariánské Hory

 950 143 762

Úřední hodiny na všech výše uvedených úřadech:

Pondělí: 8:00 - 12:00, 13:00 - 17:00
Úterý: 8:00 - 11:00
Středa: 8:00 - 12:00, 13:00 - 17:00
Čtvrtek: 8:00 - 11:00
Pátek: 8:00 - 11:00 (jen příjem žádostí a pozvání)

Předčasný důchod – výhoda nebo nevýhoda???

Lidé, kteří mají těsně před důchodem a nemají práci nebo už nechtějí pracovat, mohou odejít do tzv. předčasného důchodu. Pro rok 2018 platí základní podmínka - ti, kteří se tak rozhodnou, musí mít alespoň **35 let důchodového pojištění**. ČSSZ upozorňuje, že předčasný důchod nemusí být vždy výhodný, protože lidé, kteří ho pobírají, mají zkrácenou měsíční penzi po celou dobu pobírání starobního důchodu. Úřad tak doporučuje probrat vaši konkrétní situaci na pobočkách ČSSZ.

Kdy lze odejít do předčasného důchodu?

Zákon o důchodovém pojištění říká: „Je-li důchodový věk nižší než 63 let, může být předčasný starobní důchod přiznán nejvýše o tři roky dříve před dosažením důchodového věku. Je-li důchodový věk alespoň 63 let, může být předčasný starobní důchod přiznán až o pět let dříve, ale ne dříve než od dosažení 60 let věku.“

Pokud je tedy důchodový věk člověka například 63 let a osm měsíců, může jít do důchodu nejvýše o tři roky a osm měsíců dříve. Člověk s důchodovým věkem 64 let a dva měsíce může jít do důchodu dříve nejvýše o čtyři roky a dva měsíce apod. Teprve lidé, jejichž důchodový věk je 65 let, budou moci mít předčasný starobní důchod přiznaný o celých pět let dříve před dosažením důchodového věku. Viz. Přílohy

Jaké je krácení předčasného důchodu?

Penze se skládá ze dvou částí, základní výměry důchodu (2 700 Kč) a procentní výměry důchodu (závisí na výši výdělků dosahovaných v produktivním věku). Při předčasné penzi se snižuje pouze procentní výměra, což znamená, že celá penze je krácena za každých 90 dní méně než o 0,9 % (nebo 1,5 %).

Když budete vyhledávat informace o předčasném důchodu a jak se krátí, zjistíte, že krácení činí 0,9 % výpočtového základu za každých 90 dní. Tato informace však nic moc neřekne. Navíc, když odcházíte do předčasného důchodu, máte také nižší počet odpracovaných let a i toto hraje ve výpočtu výše důchodu dost podstatnou roli. Procentní výměra pro výpočet předčasného důchodu se snižuje o 0,9 % výpočtového základu za každých i započatých 90 kalendářních dní, pokud doba předčasnosti nepřekročí 720 dní, a o 1,5 % výpočtového základu za každých i započatých 90 kalendářních dní, a to od 721. dne předčasnosti. Vzhledem ke složitosti tohoto sdělení je nejlepší cestou pro porozumění výše uvedeného je nejlepší využít nějakou kalkulačku např. na stránkách:

<http://www.finance.cz/duchody-a-davky/kalkulacky-a-aplikace/porovnani-predcasneho-duchodu/>

Výše krácení důchodu podle doby předčasnosti (výpočtový základ činí 14 tisíc korun, doba pojištění je 40 let)

Důchod přiznán dříve o:	Krácení sazby procentní výměry důchodu	Krácení procentní výměru důchodu v Kč
90 dní	0,9 %	126
180 dní	1,8 %	252
360 dní	3,6 %	504
720 dní	8,4 %	1176
1080 dní	14,4 %	2016
1440 dní	20,4 %	2856
1800 dní	26,4 %	3696

Předčasný důchod a práce

Při výkonu výdělečné činnosti nebo při pobírání podpory v nezaměstnanosti nebo podpory při rekvalifikaci výplata předčasného starobního důchodu do dosažení důchodového věku **nenáleží**.

Mám důchod a přišel mi dluh nebo exekuce

Exekuce jsou v poslední době doslova všude, neustále se o nich mluví v televizi, píše v novinách. A i Vám se může stát, pro snížení příjmu v souvislosti s odchodem do důchodu, že budete mít najednou exekuci.

Zde platí pravidla společná pro veškeré dluhy:

- **vybírejte si poštu**, a i nepříjemné obsílky řešte ihned!
- pokud víte, že máte dluh, komunikujte s věřitelem (s tím komu dlužíte), **nehrajte „ mrtvého brouka“**
- snažte se domluvit na pro Vás únosných splátkách, nejlépe písemně a splátky pravidelně zasílejte (nenechte se vmanipulovat do situace, kdy si budete brát půjčku na dluh – zde je třeba přepělivě vážit, zda si pomůžete nebo uškodíte, nesouhlaste se splátkami, které jsou tak vysoké, že už předem víte, že je nebudete mít možnost platit – **neslibujte nesplnitelné**
- pokud se nedomluvíte, sepište žádost o splátky, kde popíšete svou situaci, v případě, že Vám to důchod dovoluje, **nabídněte pro Vás reálné splátky** a zašlete **a hlavně pravidelně splátky platte!**
- V případě, že věřitel (i v zastoupení svého právníka) podají dluh k soudu, je možné před soudem, (který se v poslední době dotazuje dlužníků, co si myslí o dluhu) argumentovat snahou o domluvu a hrazení tolik kolik je pro vás reálné – soud pak může vydat rozsudek, kde bude stanoveno, že máte dluh hradit ve splátkách a jak vysokých, součástí ale také již bude částka zá náklady na právní zastoupení – za právníka věřitele!
- Pokud nebudete nic dělat, protože zapomenete, nechcete se tím, trápit, přehlédnete dopis atd. je možné, že celý dluh dojde do exekuce – exekuce je stav kdy již před tím proběh nějaký soud (nebo rozhodčí řízení, rozhodnutí telekomunikačního úřadu atd.) tj. už jste obdržel nějaké písemné rozhodnutí, že máte vůči někomu dluh a nic nedělal

Mám exekuci co teď?!

To že máte exekuci, můžete zjistit hned několika způsoby:

- 1) Přejde Vám dopis od exekutora (několik dopisů – Usnesení o nařízení exekuce ze soudu, Výzva exekutora k dobrovolnému splnění povinnosti, usnesení exekutora o nařízení exekuce – na srážky z důchod, na bankovní

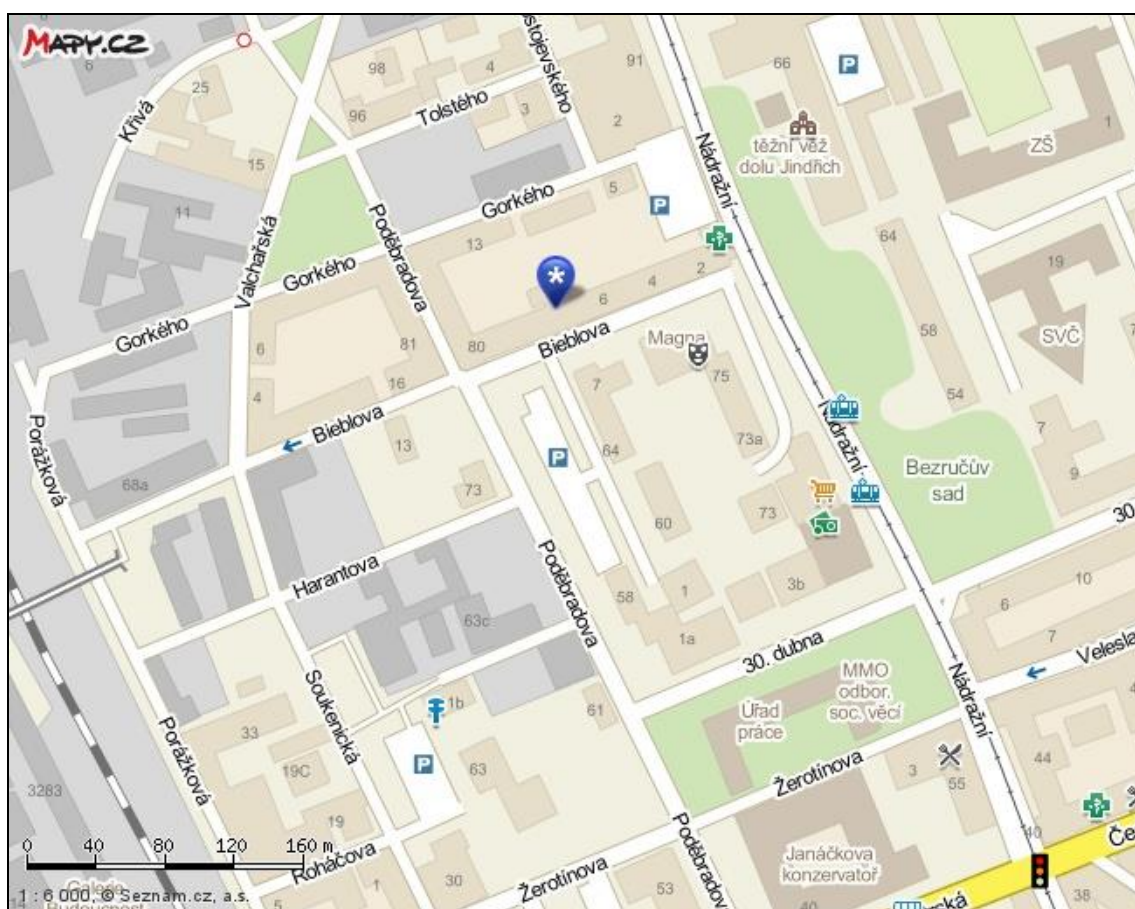
- účet, movitý majetek atd.)
- Nyní můžete komunikovat s exekutorem – domlouvat se na úhradě dluhu ve splátkách či jinou formou
- 2) Přejde Vám domů dopis z ČSSZ o srážkách z důchodu, či zařazení exekutora do „fronty“
- Budou Vám z důchodu prováděny exekuční srážky, ty počítá ČSSZ a zasílá exekutorovi, srážky jsou prováděny podle zákona, musí Vám zůstat nezabavitelné minimum tj. nyní cca 6.100,--Kč a na každou vyživovanou osobu cca 1.600,--Kč tj. bydlíte s manželem/kou a máte 1 nezletilé dítě – nezabavitelné minimum činí cca 9.300,--Kč – pokud máte důchod nižší či srovnatelný nebude ke srážkám docházet a ČSSZ o tom informuje exekutora- výpočet je komplikovanější než uvádíme, pokud by jste rádi zjistili aktuální výši obraťte se na naši Poradnu, nebo na internet kde funguje nepřehledná řada různých exekučních kalkulaček
 - Srážena Vám bude vždy jen 1 srážka na první exekuci, ostatní stojí v řadě za ní a čekají, až se vyplatí, pak nastoupí další dle principu – „Kdo dřív přijde ten dřív mele!“ (výjimku tvoří tzv. přednostní exekuce – např. dluh na výživném, nebo vůči státu, zde je možnost dopláct část srážky na přednostní exekuci neboť má trošku jiný výpočtový vzorec, stále Vám však musí zůstat nezabavitelné minimum!).
- 3) Zjistíte, že se nedostanete k penězům na svém účtu – exekutor má možnost obstarat Váš účet (nebo účet manžela/ky), najednou nemůžete s účtem nijak nakládat – vybírat peníze, přeposlat je na jiný účet, zrušit účet atd.
- Nemá cenu volat exekutorovi a jednat o odblokování účtu – neudělá to, dokud nebude vyplacená exekuce
 - Okamžitě piště na ČSSZ žádost o změnu zasílání výplaty důchodu z bankovního účtu na poštovní poukázku, napište také na jakou adresu. Urgujte zde, že je nezbytné tento převod provést co nejdříve z důvodu obstarání účtu exekutorem a tím, že jste bez prostředků. Převod výplaty důchodu totiž ČSSZ trvá až 3 měsíce a Vám se tak lehce může stát, že budete delší dobu bez příjmu
 - Můžete zajít na banku a zde si jednou můžete vybrat částku do výše dvojnásobku životního minima tj. 6.820,--Kč – opravdu pouze jednou, tedy pokud máte na účtu částku 4.500,--Kč vyberete pouze tolik a více již ne, podruhé se dostavit do banky, abyste se dobrali do částky 6.820,--Kč, NEMŮŽETE!!!
 - Účet Vám bude odblokován až po vyplacení celé exekuce

Nezapomínejte, že i když již jste se již domluvili na splátky a hradíte je, exekutor může dát příkaz ke srážkám z důchodu a i když probíhají ty, mohou Vám obstarat účet a také přijet k Vám domů. MŮŽE A NEMUSÍ!?

Další průběh exekucí a bližší informace o Vašich a exekutorových právech a povinnostech jsou předmětem jiné brožury ☺

Věříme, že Vám tato brožura přinesla potřebné informace, v případě nejasností nebo pokud si nevíte rady např. některými pojmy v brožuře nebo s možnými kroky a postupy, můžete se obrátit na pracovníky **Sociálně právní poradny, Vzájemné soužití o.p.s.**

Najdete nás na ulici **Bieblova 8, v Moravské Ostravě**

Sociálně právní poradna poskytuje služby v tuto dobu:

Pondělí	8.00 – 12.00	13.00 – 16.00
Úterý	pro objednané *	
Středa	8.00 – 12.00	13.00 – 16.00
Čtvrtek	8.00 – 12.00	pro objednané *

* objednat se můžete osobně, telefonicky nebo e-mailem

Kontakty:

tel. 596 128 401, 596 128 402, 777 760 197 - poradna

tel. 596 114 760 – ředitelka sociálních služeb

e-mail: vzejemnesouziti@vzajemnesouziti.cz

web: www.vzajemnesouziti.cz

Přílohy

Důchodový věk (§ 32 zákona o důchodovém pojištění)

Důchodový věk činí – **jde-li o pojištěnce narozené před rokem 1936:**

- a. u mužů 60 let,
- b. u žen
 - 1. 53 let, pokud vychovaly alespoň pět dětí,
 - 2. 54 let, pokud vychovaly tři nebo čtyři děti,
 - 3. 55 let, pokud vychovaly dvě děti,
 - 4. 56 let, pokud vychovaly jedno dítě, nebo
 - 5. 57 let,

Důchodový věk pojištěnců narozených po roce 1936

Rok narození	Důchodový věk činí u					
	mužů	žen s počtem vychovaných dětí				
		0	1	2	3 a 4	5 a více
1936	60r+2m	57r	56r	55r	54r	53r
1937	60r+4m	57r	56r	55r	54r	53r
1938	60r+6m	57r	56r	55r	54r	53r
1939	60r+8m	57r+4m	56r	55r	54r	53r
1940	60r+10m	57r+8m	56r+4m	55r	54r	53r
1941	61r	58r	56r+8m	55r+4m	54r	53r

1942	61r+2m	58r+4m	57r	55r+8m	54r+4m	53r
1943	61r+4m	58r+8m	57r+4m	56r	54r+8m	53r+4m
1944	61r+6m	59r	57r+8m	56r+4m	55r	53r+8m
1945	61r+8m	59r+4m	58r	56r+8m	55r+4m	54r
1946	61r+10 m	59r+8m	58r+4m	57r	55r+8m	54r+4m
1947	62r	60r	58r+8m	57r+4m	56r	54r+8m
1948	62r+2m	60r+4m	59r	57r+8m	56r+4m	55r
1949	62r+4m	60r+8m	59r+4m	58r	56r+8m	55r+4m
1950	62r+6m	61r	59r+8m	58r+4m	57r	55r+8m
1951	62r+8m	61r+4m	60r	58r+8m	57r+4m	56r
1952	62r+10 m	61r+8m	60r+4m	59r	57r+8m	56r+4m
1953	63r	62r	60r+8m	59r+4m	58r	56r+8m
1954	63r+2m	62r+4m	61r	59r+8m	58r+4m	57r
1955	63r+4m	62r+8m	61r+4m	60r	58r+8m	57r+4m
1956	63r+6m	63r+2m	61r+8m	60r+4m	59r	57r+8m
1957	63r+8m	63r+8m	62r+2m	60r+8m	59r+4m	58r
1958	63r+10 m	63r+10 m	62r+8m	61r+2m	59r+8m	58r+4m
1959	64r	64r	63r+2m	61r+8m	60r+2m	58r+8m

1960	64r+2m	64r+2m	63r+8m	62r+2m	60r+8m	59r+2m
1961	64r+4m	64r+4m	64r+2m	62r+8m	61r+2m	59r+8m
1962	64r+6m	64r+6m	64r+6m	63r+2m	61r+8m	60r+2m
1963	64r+8m	64r+8m	64r+8m	63r+8m	62r+2m	60r+8m
1964	64r+10 m	64r+10m	64r+10 m	64r+2m	62r+8m	61r+2m
1965	65r	65r	65r	64r+8m	63r+2m	61r+8m
1966	65r+2m	65r+2m	65r+2m	65r+2m	63r+8m	62r+2m
1967	65r+4m	65r+4m	65r+4m	65r+4m	64r+2m	62r+8m
1968	65r+6m	65r+6m	65r+6m	65r+6m	64r+8m	63r+2m
1969	65r+8m	65r+8m	65r+8m	65r+8m	65r+2m	63r+8m
1970	65r+10 m	65r+10 m	65r+10 m	65r+10m	65r+8m	64r+2m
1971	66r	66r	66r	66r	66r	64r+8m
1972	66r+2m	66r+2m	66r+2m	66r+2m	66r+2m	65r+2m
1973	66r+4m	66r+4m	66r+4m	66r+4m	66r+4m	65r+8m
1974	66r+6m	66r+6m	66r+6m	66r+6m	66r+6m	66r+2m
1975	66r+8m	66r+8m	66r+8m	66r+8m	66r+8m	66r+8m
1976	66r+10 m	66r+10 m	66r+10 m	66r+10m	66r+10m	66r+10m
1977	67r	67r	67r	67r	67r	67r

1978	67r+2m	67r+2m	67r+2m	67r+2m	67r+2m	67r+2m
1979	67r+4m	67r+4m	67r+4m	67r+4m	67r+4m	67r+4m
1980	67r+6m	67r+6m	67r+6m	67r+6m	67r+6m	67r+6m
1981	67r+8m	67r+8m	67r+8m	67r+8m	67r+8m	67r+8m
1982	67r+10 m	67r+10 m	67r+10 m	67r+10m	67r+10m	67r+10m
1983	68r	68r	68r	68r	68r	68r

Vysvětlivky: "r" znamená rok, "m" znamená měsíc

Př. Žena narozená v roce 1965, která vychovala tři děti, dosáhne důchodového věku v době, kdy jí bude 63 let a 2 měsíce.

Muž narozený v roce 1960 dosáhne důchodového věku v době, kdy mu bude 64 let a 2 měsíce.